

Caseta de registre del repartidor de les mines Erasme i Falguera

Sant Just Desvern

Ubicació

Comarca:	Baix Llobregat
Lloc/Adreça:	Avd. de la Riera, s/n.
Emplaçament	A la cruïlla de l'avinguda de la Riera i el carrer de Ponce de León, a tocar de l'ITV de Sant Just.

Coordenades:

Latitud:	41.384112898671
Longitud:	2.0622687048658
UTM Est (X):	421595
UTM Nord (Y):	4581823

Classificació

Número de fitxa	08221 - 193
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Obra civil
Estil / època:	Modern Contemporani Popular
Segle	XVIII
Any	1795
Autoria de l'element:	Desconeguda
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	Restaurada recentment.
Protecció	Inexistent
Tipus de protecció:	Inexistent
Número inventari	IPEC 933527
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Estructural
Titularitat	Privada
Titular:	Diversos propietaris

Descripció

Caseta de registre de repartidor de mina de planta rectangular, situada a l'avinguda de la Riera, a pocs metres de la llera canalitzada d'aquesta. L'estructura està aïllada, a una cota més baixa que el nivell actual del carrer.

La caseta presenta una estructura d'obra arrebossada amb una coberta corba de rajola ceràmica. L'accés a l'interior del repartidor es fa baixant una escala, des de la cota de carrer, fins a una porta de ferro tancada amb cadenat. La llum de la porta queda emmarcada per brancals de pedra fets a partir de carreus de gran format ben treballats. La llinda és un gran bloc de pedra acuradament tallat, que presenta la inscripció gravada "1795", data de la construcció.

A la porta de ferro figura una altra inscripció, "*BON SALVADOR 1907*", en aquest cas amb varetes de ferro soldades, que fa referència a una de les propietats dels dos ramals de la mina, la congregació religiosa *Filles du Bon Sauveur*, conegudes popularment com les monges franceses.

Observacions:

La mina d'Erasme i Falguera presenta una longitud de 4.085 m de traçat, tenint el seu cap a la riera de Sant Just, a pocs metres per sobre del Complex Poliesportiu Municipal de La Bonaigua. En aquest punt, entre la piscina i la riera, s'accedeix a la galeria per un registre actual. L'entrada original, però, es troba al lloc en el qual estava la font de la Bonaigua, i s'accedeix a través d'una caseta contemporània que enllaça amb la primigènia que està soterrada 4m.

El traçat de la galeria baixa paral·lela a la riba dreta de la riera, amb un trencall modern de canonada que condueix l'aigua a can Coscoll, propietaris d'una de les dues parts de la mina. Seguint el traçat riera avall, la mina passa per sota de can Roldan seguint el seu camí fins a l'avinguda de la riera, lloc a on es troba la caseta de registre del repartidor de la ITV. És en aquesta estructura a on es produeix la divisió dels dos ramals que reparteixen l'aigua a la Torreblanca i a can Falguera (ramal Dusai-Falguera), i l'escola de les Religioses Filles del Bon Salvador (ramal Erasme), antiga mansió d'Erasme de Gònima, ja al terme municipal de Sant Feliu de Llobregat.

Història

La primera notícia referent a la concessió del dret d'aigües a Sant Just Desvern la trobem l'any 1451, quan la Batllia General del Principat de Catalunya atorgà a Guillem Arnau de Pastor el dret de prendre les aigües de qualsevol punt de la Riera de Sant Just, a més de poder fer les conduccions necessàries per aprofitar-les. Guillem Arnau de Pastor era en aquells moments el senyor de la Torre Soler, que amb el pas dels segles es convertiria en la finca Torreblanca.

Després del matrimoni de Miquela Beneta Arnau de Pastor, els Requesens serien els nous propietaris d'aquest dret d'aigües, fins a la venda de les seves finques l'any 1564 a Enric d'Agullana. Anys més tard, el 1615, un nou personatge entra en escena, Guillem Pere Dusay que hereta les propietats de la família Agullana.

L'any 1790, Erasme de Gònima i Passarell comprà una finca a Sant Feliu de Llobregat, ca l'Amigó, per construir la seva residència. Establí amistat amb Francesc Fèlix de Dusay i de Fivaller, propietari de la finca Torreblanca i dels drets d'aigua d'aquesta, al qual en comprà una part d'aquest dret per abastir una extensió de terra que adquirí a Sant Just l'any 1790. És poc després, el 26 d'agost de l'any 1794, quan Erasme de Gòmia presentà una instància al *Tribunal de la Real Intendencia General del Ejército y Principado de Cataluña*, demanant autorització per fer mines i utilitzar així el seu dret sobre les aigües. El 8 d'octubre d'aquell any obtenia l'autorització de fer pous i mines, concedint en emfiteusi a Erasme Gònima i als seus successors els drets demanats.

La construcció de la mina va acabar amb un plet amb Josep Falguera, situació que es va resoldre amb un pacte que establia l'obligatorietat de construir el repartidor de mina de la riera de Sant Just, dividint les aigües a parts iguals entre Erasme de Gònima i el marquès de Monistrol, amb la meitat d'aquesta part per a Josep Falguera.

Així perdurà la propietat de la mina fins a la mort d'Erasme de Gònima el 26 d'abril de 1821, passant les seves propietats al seu net Erasme de Janer i de Gònima i posteriorment al fill d'aquest, Josep Erasme de Janer i Gironella. Aquest últim acabà venent les propietats a Joan i Josep Bertrand i Salses, que l'any 1907 arrendà les terres i el seu palau a la congregació religiosa de les Filles du Bon Sauveur, que acabaren comprant-les.

Actualment, la propietat de la mina està en mans de la congregació religiosa, d'una banda, i de la família Lavèrnia de can Coscoll, per una altra.

Bibliografia

MORENO, Iñaki; BLASCO, José (2010). *Memòria del seguiment arqueològic preventiu del projecte constructiu de la complementació de la connexió entre les ETAP d'Abrera i Cardedeu. Tram Fontsa-Trinitat. Rasa des de la riera de Sant Just fins l'entrada del pou d'atac. Sant Just Desvern, Baix Llobregat*. Arxiu Àrea de Coneixement i Recerca DGPC, memòria núm. 14089.

OCHOA GONZÀLEZ, Juli (1995). "Inventari de les mines d'aigua". *Miscel·lània d'Estudis Santjustencs*, núm. 6, pp. 187-208.

OCHOA GONZÀLEZ, Juli; RIERA PRENAFETA, Francesc (1995). "Història de les mines Erasme i Falguera". *Miscel·lània d'Estudis Santjustencs*, núm. 6, pp. 88-94.

RIERA PRENAFETA, Francesc (1995). "Història general de la mineria d'aigua al nostre terme i en particular de la mina Torreblanca i de la Companyia d'Aigües Potables de Sant Just Desvern". *Miscel·lània d'Estudis Santjustencs*, núm. 6, pp. 47-85.

Enllaços d'interès:

[Inventari de le mines d'aigua](#)

[Història de les mines Erasme i Falguera](#)

